

FICTION
CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Frédéric Lenoir

Atingerea îngerului

Traducere din limba franceză de Lucia Vişinescu

*A trăi înseamnă a trece
de la inconștient la conștiință,
de la frică la dragoste.*

Polonia, ianuarie 1945

Suferința m-a părăsit, în sfârșit. Nu mai simt durerile acelea îngrozitoare în spate și în ceafă. Nici măcar nu-mi mai e frig. Ce ușurare! De fapt, nu-mi mai simt deloc corpul. Încerc să deschid ochii, dar pleoapele par că nu se mai supun voinței mele. Nu aud niciun sunet. Corpul nu mă mai chinuie, dar mintea mi-e confuză. De ce oare nu mai simt nimic? Ce mi s-a întâmplat?

2

Franța, iulie 2019

Targa părăsește secția de reanimare. Împinsă de o infirmieră solidă, trece pragul centrului de îngrijire și readaptare. Un asistent privește corpul întins al tânărului, care are ochii închiși, și o întreabă pe infirmieră:

— E amețit?

— Da, tocmai a fost adus de la camera de gardă. I s-au făcut spălături gastrice. Mi s-a spus să-l duc în rezerva 27.

— Nu putea să nimerească mai bine! La 27 e doamna Blanche. Nu mai are mult de trăit, dar e o rază de soare. Nu se plânge niciodată. Tot personalul o adoră. Dar mă miră că un tânăr e repartizat în aceeași rezervă cu o femeie în vârstă.

— N-avem altă soluție: nu mai e niciun pat liber în secție.

Ajutată de asistent, infirmiera împinge targa în interiorul rezervei.

— Bună ziua, doamna Blanche! V-am adus pe cineva ca să vă țină de urât! spune asistentul, intrând în salon.

Surâsul copilăresc al bătrânei doamne contrastează cu pielea ei stafidită și cu ochii negri înfundați în orbitele adânci.

— Doamne, ce tânăr e! exclamă Blanche.

— Are 20 de ani.

— Dar ce-a pățit?

— TS, însă e în afara pericolului. O să-și revină în curând.

— TS?

— Tentativă de sinucidere. Sunt tot mai dese printre tineri.

— E îngrozitor...

După ce îl întind pe tânăr pe pat, asistentul și infirmiera ies din încăpere. Blanche își întoarce fața spre noul său vecin, neputându-și stăpâni un murmur de admirație:

— Ce frumos ești!

Privindu-l, o inundă un val de emoție. Tânărul acesta îi amintește de singurul ei fiu, Jean, mort la aceeași vârstă. Avea atâtea planuri de viitor și atâta poftă de viață, când o mașină l-a secerat. Oare ce motive putea să aibă acest băiat ca să recurgă la un asemenea gest? „Din fericire, a scăpat nevătămat, iar părinții nu vor trece prin tragedia morții lui”, se gândește ea. Dar oare ce dramă l-a făcut să-și piardă dorința de a trăi?

Polonia, ianuarie 1945

Gata, îmi amintesc acum. Mersul prin zăpadă, la nesfârșit. Epuizarea. Setea. Soldatul care m-a lovit cu bastonul în spate, pentru că nu mă mișcam destul de repede. Căzătura aceea și durerile îngrozitoare. Frigul care mă sfredelește. Și apoi... nimic. Unde mă aflu acum? De ce nu-mi mai simt corpul? De ce ochii mei nu mai văd, urechile mele nu mai aud? Ce stranie e noaptea asta... liniștea asta.

Franța, iulie 2019

Tânărul își recapătă cunoștința. Deschide ochii și și-i rotește de jur împrejur. Privirea lui o întâlnește pe a lui Blanche.

— Unde sunt?

— La spital, tinere prieten, răspunde bătrâna, zâmbind.

Tânărul închide pleoapele și oftează din greu. Blanche observă că își încleștează pumnii. Vede cum i se preling lacrimile pe obraji.

— Din fericire, ești teafăr și nevătămat.

— Din nefericire, da..., murmură tânărul, lăsându-și capul într-o parte.

Răspunsul o tulbură pe Blanche, dar nu reacționează, mai ales că băiatul pare că a adormit la loc. După ceva timp, el deschide din nou ochii și cere apă. Blanche arată spre paharul de pe noptiera ce desparte paturile lor. Proptindu-se în perne, el apucă telecomanda,

reglându-și patul în poziție de șezut. După ce bea apă, închide ochii, oftând din nou.

— Cum te numești?

Tânărul nu răspunde. Respiră calm.

— M-aș bucura mult să știu cum te numești, insistă Blanche, pe un ton plin de blândețe.

— Hugo, răspunde, într-un târziu, băiatul, cu o voce aproape imperceptibilă.

— Hugo! Ce nume minunat! Mă face să mă gândesc la autorul meu preferat: Victor Hugo! Îți este cunoscut?

Hugo își întoarce ușor capul spre Blanche.

— E motivul pentru care părinții mi-au dau numele ăsta. Mama a fost profesoară de literatură... era și scriitorul ei preferat.

— De ce *a fost...* a ieșit la pensie?

— Într-un fel... a murit când aveam 10 ani.

— Vai, îmi pare rău!

— Nu-i nimic, murmură Hugo și, dându-și seama de bunăvoința lui Blanche, schițează un zâmbet timid pentru a o liniști.

— Ai frați sau surori?

— O soră mai mică.

— Cum o cheamă?

— Louise.

— Și sunteți apropiați?

— Eram mai apropiați în copilărie. Ne-am cam îndepărtat, după ce am crescut. Dar ne înțelegem bine. Și ei îi place mult Victor Hugo, ca și mamei.

— Minunat! Dar ție? L-ai citit?

Hugo se uită în tavan. Cu toate că nu prea are chef să continue conversația, această necunoscută nu îi este

antipatică, dimpotrivă. Se străduiește să-și adune amintirile.

— Când eram la liceu. Poezia lui mi se părea cam greoaie și pompoasă.

— E adevărat, însă doar pe jumătate. Sunt în ea comori care n-au îmbătrânit deloc. Mai ales în *Contemplații*. Uite, am mereu un exemplar la mine.

Blanche îi întinde o carte mică, dar destul de groasă, îmbrăcată într-o legătură veche de carton. Hugo o privește cu un zâmbet timid, apoi continuă pe un ton mai amabil:

— De fapt, ca să fiu sincer, nu prea l-am citit... în afară de textele studiate la școală. Îmi aduc aminte de o poezie care m-a impresionat. Despre o broască râioasă pe care o torturează niște copii și un măgar căruia i se face milă de ea...

— Ce poezie emoționantă! După ce schinguiesc broasca, copiii o lasă în mijlocul drumului, pe jumătate sfărtecată, dar încă vie. Tot atunci se întâmplă să treacă pe-acolo o căruță trasă de un măgar care, fiind și el maltratată de stăpânul lui, încearcă din răspuț să ocolească biata broască.

— Asta e... aveam cam 12 sau 13 ani când am studiat-o la școală și mi-amintesc că am plâns.

— Eu plâng și acum când o aud, rostește încet Blanche, cu ochii umezi. Este o poezie din *Legenda secolelor*. Nu o am la mine, dar o știu pe dinafară, ca pe multe altele. Vrei să-ți recit un mic fragment care mi-a rămas întipărit în minte?

— Sigur.

Blanche închide ochii și-și întoarce privirea spre străfundurile memoriei sale de fetiță, la vârsta de 9

sau 10 ani, când învățase această poezie. Își amintește cum văzuse odată niște adolescenți care persecutau o pisicuță. Îngrozită, o strigase din casă pe mama ei ca să-i vină în ajutor micuțului animal, pe care apoi l-au îngrijit și l-au adoptat. Blanche își amintește și un deta-liu mai puțin obișnuit, și anume că fusese alertată de un câine bătrân și singuratic, un fel de cerșetor fără nume care-și făcea veacul pe străzile cartierului, hrănindu-se cu resturile pe care se îndurau să i le arunce oamenii. Câinele lătrase așa de tare, lucru pe care nu-l făcea de obicei, că Blanche ieșise afară să vadă ce se petrece, descoperind astfel scena cu acei tineri care chinuiau pisica, din plictiseală. Povestindu-i episodul mamei sale, aceasta i-a spus că, uneori, animalele sunt capabile de mai multă compasiune decât mulți dintre semenii noștri. Apoi i-a dat să citească această poezie a lui Hugo, *Broasca râioasă*, care a impresionat-o atât de mult pe Blanche, încât a învățat-o pe de rost, recitându-i-o adeseori lui Nathan, fratelui ei mai mic. Astăzi, memoria îi e ușor slăbită, dar încă mai reține aceste câteva versuri, pe care începe să le recite cu voce tare pentru Hugo:

*Pe înserat, spre casă, mergând spetit, asinul,
Simfind că-i sângerează copitele de chinul
Poverii, se bate și face un ocol,
Așa, să nu strivească o broască în nămol,
Acest măgar nemernic, spurcat, ucis sub băț,
Mai sfânt e ca Socrate, ca Platon, în învăț!¹*

¹ Victor Hugo, *Versuri alese*, București, Editura pentru literatură, 1969, p. 245. Traducere de Ionel Marinescu. (N.t.)

5

Polonia, ianuarie 1945

Lumina a revenit! Văd din nou. În jur, totul e alb. Disting o formă. Seamănă cu un corp omenesc întins pe un cearșaf alb. Nu, nu e un cearșaf, ci e zăpadă. Un corp de femeie întins pe zăpadă și acoperit în parte de nea. Lângă fața ei, e ceva roșu. Un firisor de sânge i se scurge din tâmpla stângă. S-a izbit cu capul de piatra aceea mare. Mi-e din ce în ce mai clar. Dacă nu a murit din pricina căzăturii, probabil că această biată femeie a murit degerată. Acum pot să-i văd și chipul înghețat. Doamne! Dar... sunt eu!

Franța, iulie 2019

Hugo a ascultat-o pe Blanche cu ochii închiși. După câteva secunde de tăcere, se răsuțește spre ea:

— Da, măgarul ăsta ne dă o lecție de bunătate...
— Și bunătatea e cel mai important lucru pe lumea asta! spune Blanche.

— E atât de rară...
— E adevărat, dar un singur act de bunătate pură justifică întreaga existență de pe pământ.

— Mă șochează ce-mi spuneți. Cum poate oare un singur act de bunătate să ștergă cu buretele toate ororile și actele de barbarie comise din cele mai vechi timpuri?

— Nu șterge și nu scuză nimic. Dar arată că viața merită trăită... oricum ar fi ea.

— Ușor de zis pentru cine n-a trecut prin încercări în viață!

Blanche îl privește țintă pe Hugo.

— Prin ce încercări ai trecut tu?

Privirea pătrunzătoare și întrebarea atât de directă a lui Blanche îl surprind, îl răscolesc pe Hugo. Nu vrea să vorbească despre el, despre ce i s-a întâmplat. Nu încă. Răspunde, în cele din urmă, puțin încurcat:

— E de-ajuns să te uiți la știri ca să vezi că o groază de oameni suferă, că peste tot sunt numai crime îngrozitoare, sărăcie și nedreptăți. Nu știu câți ani aveți, dar cred că destui cât să știți lucrul ăsta și, cu siguranță, ați trecut și dumneavoastră prin încercări.

— M-am născut în 1927, tinere prieten. Deci cred că poți să socotești și singur câți ani am! exclamă Blanche cu falsă cochetărie.

Hugo deduce că ar trebui să aibă 92 de ani.

— Și nu mă mai uit de multă vreme la televizor și la știri, cum le spui tu, continuă Blanche, pe un ton ironic. De fapt, despre ce fel de știri e vorba? Despre unele care ne arată lumea în care trăim, așa cum e ea? Viața adevărată a miliarde de indivizi? Sau despre spectacolul mediatizat al tuturor nenorocirilor de pe planetă? Într-adevăr, dacă reduci această lume la știrile din ziare, de la radio și televizor sau de pe telefonul mobil, sigur că avem numai motive de deznădejde! Însă mie mi se pare că lumea din jurul meu e bine sănătoasă, chiar dacă, în Franța, ne cam place să ne plângem de tot și toate!

— Nu aveți impresia că lumea a luat-o razna, că lucrurile merg din ce în ce mai rău?

— Nu tocmai, tinere drag! În copilăria mea, oamenii mureau din pricina multor boli care, între timp, au fost eradicate. În cartierul în care trăiam, puteai fi omorât la fiecare colț de stradă. În perioada în care tata și-a pierdut slujba, nu existau niciun fel de ajutoare sociale. Iar

când eram de vârsta ta, tocmai se încheia un război de o violență atroce, în vreme ce astăzi, europenii trăiesc în pace. Aș putea continua cu multe alte exemple, Hugo. Pericolul de a muri din cauza agresiunilor umane era de 50 de ori mai mare în vremea Imperiului Roman decât în zilele noastre. De-a lungul secolelor, violența s-a diminuat tot mai mult. Crede-mă, din multe puncte de vedere, e mai bine să trăiești în epoca noastră decât înainte.

— Dar terorismul nu e tot un fel de război?

— Sigur că da, e o tragedie. Dar ce înseamnă el față de zecile de milioane de morți din al Doilea Război Mondial și din gulagul sovietic? Toate conflictele armate din vremea noastră puse la un locucid mai puțini oameni pe an decât tutunul sau alcoolul!

— Poate, dar aceste războaie nu se termină niciodată. Istoria e plină de violență.

— Conflictele sunt motorul istoriei, dragul meu. E un lucru trist, într-adevăr. Ar fi ideal să putem trăi fără conflicte, dar inima omului e în așa fel alcătuită că nu e cu putință! Probabil că te va șoca ce-ți spun acum, dar și conflictele au virtuțile lor. Dacă privim în trecut, înțelegem că multe dintre ele au contribuit la progresul omenirii. Fără Revoluția franceză, care a fost atât de violentă, am trăi poate și în zilele noastre sub tirania unui monarh sau a religiei. Dacă n-ar fi fost Războiul de Secesiune, poate că sclavia n-ar fi dispărut încă din Statele Unite. Fără cele două războaie sângeroase din secolul XX, poate că n-am mai vorbi astăzi de Europa... Probabil că era necesar să se ajungă la asemenea orori, ca să terminăm o dată pentru totdeauna cu ideologiile naționaliste. Și cine știe dacă, în viitor, aceste acte

teroriste repetate nu vor avea, cumva, efectul invers față de cel vizat, încurajând dialogul adevărat dintre lumea occidentală și cea musulmană? Conflictul și violența sunt esența istoriei, dar nu am nicio îndoială că, prin aceste conflicte și în pofida lor, asistăm, de fapt, la un adevărat progres, în multe domenii.

După un moment de tăcere, Hugo schițează un zâmbet.

— Așa deci, sunteți o optimistă în toată regula!

Blanche râde.

— Care crezi că e diferența dintre optimiști și pesimiști?

— Luciditatea. Optimiștii au tendința de a privi viața în roz.

— Nu, deloc! Sunt la fel de lucizi ca ceilalți și lumea se vede la fel prin ochii lor. Dar în vreme ce pesimiștii declară: *Nu mai e nimic de făcut*, optimiștii spun: *Trebuie să găsim o soluție și să ieșim la liman!*

— Atunci e clar: eu sunt pesimist rău de tot!

— Iar eu sunt o optimistă sadea!

— Nu mi-ați spus cum vă numiți.

— Blanche.

— Frumos!

— Nu e numele meu adevărat. De fapt, mă cheamă Ruth, dar dintotdeauna mi s-a spus așa, de când mi-aduc aminte. Micuța noastră Albă ca Zăpada, așa spunea bunica mea, care locuia cu noi, atunci când vorbea despre mine. Apoi mi-au zis Blanche², și așa mi-a rămas numele.

² Albă, în traducere literală. Echivalentul onomastic în română e Bianca. (N.t.)